

CANLI HAYVAN BORSASI ÖN FİZİBİLİTE ÇALIŞMASI

1- Canlı Hayvan Borsaları Tanımı

Alış ve satış maksadına yönelik olarak her türlü canlı hayvan için arz ve talebin belirli kurallar doğrultusunda işleme tabi tutulduğu yerlerdir. Satıcı ve alıcılardan oluşan taraflar aynı ortamda bir araya gelerek ürünün kıymeti mukabilinde bir fiyatla alım ve satımını gerçekleştirmektedirler.

Hayvancılık sektöründe en büyük eksikliklerden biride kayıt dışılıktır. Kayıt dışı usule göre yapılan alım ve satımlarda doğrudan yada dolaylı olarak canlı hayvan sektörü kayıp yaşamaktadır. Zira bir birinden kopuk, rasgele uygulanan bir fiyat politikası çok kıymetli hayvanların çok düşük fiyatla kontrolsüz bir biçimde satışına sebep olabilmektedir. Böylece sektör istikrarsız bir seyir izlemekte ve nihayetinde fiyat politikasında tutarsızlıklar yaşanmaktadır. Bu nedenle borsalar kayıt dışı faaliyetinde kontrol altına alındığı bir ortamı oluşturduğundan taraflar sadece alıcı ve satıcı olmayıp üçüncü bir tarafın da resmi birimler olduğu görülmektedir. Zira Hayvansal ürünlerden % 0,1 tescil ücreti, % 1 stopaj vergisi alınmaktadır. Böylece bu vergilerde kayıt altına alınmış olmaktadır.

Diğer yandan hayvanların alım ve satımı sağlık ekiplerinin kontrolünde olduğu için tüketicinin de hakları gözetilmiş olmaktadır. Böylece canlı hayvan borsası, satılan hayvanın kıymetini takdir eden, alıcının ticaretini makul kılan, devletin haklarını koruyan ve tüketicinin sağlığını ön plana çıkaran sektörel bir oluşum olarak hizmet veren birim olmaktadır.

2- Türkiye'deki Canlı Hayvan Borsalarının mevcut durumu, gelişme eğilimleri

Canlı hayvan ticareti iç pazarda rasgele bir seyir izleyip, belli kaideler doğrultusunda yapılmadığından sektörel bir yapıya kavuşamamıştır. Böylece alıcı ve satıcılar arasında, özellikle sağlıklı fiyat politikası hususunda, bir güven sorunu oluşmaktadır. Oysaki bazı Avrupa ülkelerinde 1950'li yıllardan itibaren, AET oluşumunun da devreye girmesiyle, bu alanda kurumsallaşma başlamış ve canlı hayvan ticaretinde birliktelik oluşturulmuştur. Ülkemizde bu konudaki atılımlar son birkaç yıldan beridir gerçekleştirilmektedir. Özellikle sınır ticaretine müsait olan iller, hayvan sirkülasyonu yoğun olduğu için, öncelikli olarak ele alınmıştır. Ülkemizin batı sınır komşuları ve Avrupa ülkeleriyle olan ticaretin kontrol altına

alınması maksadıyla Edirne ilinde bir canlı hayvan borsası kurulmuştur. Diğer yandan gemi ile yapılan canlı hayvan ticarete yönelik olarak Mersin Canlı Hayvan Borsası, Güneydoğu illeri için Diyarbakır Canlı Hayvan Borsası, yeni ele alınan Erzurum CHB, oldukça geniş bir mahale sahip olan Afyonkarahisar CHB ve İstanbul CHB bu manada faaliyet aşamasında olan borsalardır. Ancak her şeye rağmen sosyal, kültürel, ekonomik ve bunların dışında bazı nedenlerden dolayı borsalar ülkemizde henüz istenilen seviyede faaliyet gösterememektedirler.

3- Canlı Hayvan Borsası'nın kurulacağı bölgenin seçimi

CHB'ları hayvancılığın fiili olarak yapıldığı bütün yerleşim yerlerinde faaliyet gösterebilir. Ancak etkinlik, yaygın etki, politika oluşturma ve piyasa belirleme gibi önemli konuların aktif olması için kurulacak alanlarda özellikle bazı faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir. Zira canlı hayvan sayısının belli bir potansiyele sahip olduğu, hayvanların ırk yada tür bazında dağılımının bilindiği, yerleşim alanlarının yapısal özelliğinin uygunluğu, hayvancılık sektöründe istihdam edilen nüfus oranının yüksekliği, ulaşım ağlarına olan yakınlığı gibi yerlerin öncelikli olarak ele alınması gerekmektedir.

Kuruluma yönelik olarak yasal mevzuat aşağıdaki gibidir.

1-Şehir içinde meskûn mahalde olmamalı; su, elektrik, telefon, kanalizasyon ve fosseptik çukuru bulunmalıdır.

2-Etrafi, en az 1,5 metre yüksekliğinde sağlam bir ihata duvarı ile veya ihata duvarı amaçlarını temin edebilecek kafes tel, beton plaka veya Bakanlıkça uygun görülen bir malzeme ile çevrilmelidir.

3-İdari, sosyal ve hizmet tesisleri için ayrılan yer dışında büyükbaş hayvanlar için hayvan başına 3 metrekare, küçükbaş hayvan için 1 metre kare yer bulunmalıdır.

4-Büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar için ayrı ayrı padoklar bulunmalıdır. Büyükbaş hayvan Padoklarında hayvanların bağlanması için bölme veya bağlama hattı bulunmalı, küçükbaş hayvan padokları ise sürülerin birbirine karışmayacağı bir yapıda olmalıdır. Padoklar servis yollarına %2 meyilli olmalıdır.

5-Hayvanlar satılana kadar birkaç gün bekleyeceği hayvan park yerleri bulunmalıdır.

6-Hayvanların pazara getirildiğinde indirilmesi, pazar çıkışında ise götürülmesi esnasında yüklenmesi için boşaltma/yükleme rampaları inşa edilmelidir. Rampalar hayvanların sağlık muayene kontrolleri ile işaretleme vesaire gibi hizmetlerin yapılmasına imkan verecek özellikte ve büyüklükte olmalı veya hayvan pazarının kapasitesi ile uyumlu olarak

rampaların başlangıcında indirme rampasında ilk kabul padoku, yükleme rampasında bekleme padoku yapılmalıdır.

7-İndirme rampasından sonra sahayı terk edecek nakil vasıtalarının temizlik ve dezenfeksiyonu için uygun bir yerde dezenfeksiyon tertibatı bulunmalıdır.

8-Zemin tazyikli su ile temizlemeye uygun; beton, sıcak asfalt veya asfalt benzeri sıvı sızdırmaz bir malzemedan yapılmış olmalı, zeminde temizlik sularının tahliyesi için fosseptik bağlantı tesisatı bulunmalıdır.

9-Giriş ve çıkış kapıları hayvan nakil araçlarının rahatça girip çıkacağı genişlikte tek veya ayrı ayrı iki kapı halinde olmalıdır.

10-Servis yolları en az 3,5 metre genişlikte, temizlik vasıtalarının rahatça hareket etmesine imkan verecek şekilde yapılmalı, pazarlama padokları arasındaki sevk yolu 1,5 metre genişlikte olmalıdır.

11-Temizlik yapmaya uygun basınçlı su sistemi ve dezenfeksiyon için sabit veya seyyar dezenfeksiyon alet ve araçlarının bulunması zorunludur.

12-Gübre toplama yerinin kapasitesi uygun, gübrenin kolayca yüklenebileceği, çevre kirliliğine neden olmayacak şekilde zemini sıvı sızdırmaz asfalt veya beton malzemedan yapılmış olmalıdır.

13-İdari tesislerde sorumlu yönetici, veteriner hekim, muhasebe, temizlik ve güvenlik görevlileri gibi çalışan personel için çay ocağı, giyinme soyunma odaları, elbise dolapları, ambar, tuvalet, gibi hizmetlerin sağlanması zorunludur.

4- Canlı Hayvan Borsası için sektörel analiz

Van Ticaret Borsası

CANLI HAYVAN SEKTÖR ANALİZİ

VAN TİCARET BORSASI

DÜNYADAKİ MEVCUT HAYVAN SAYISI ve KIRMIZI ET ÜRETİMİ

	Hayvan Sayısı (baş)	Kesilen (baş)	Et Üretimi (ton)	Et Üretimindeki Payı (%)
Sığır	1.428.636.207	295.771.893	62.325.464	33,0
Manda	194.168.699	24.355.890	3.411.523	1,8
Koyun	1.078.948.201	537.791.052	8.532.257	4,5
Keçi	921.431.865	425.947.124	5.168.151	2,7
Deve	24.085.522	1.729.262	360.014	0,2
Domuz	965.855.414	1.375.216.728	109.215.302	57,8
TOPLAM	4.613.125.908	2.660.811.949	189.012.711	100

TÜRKİYE HAYVAN SAYISI

Yıllar	Siğir Kültür	Oran %	Siğir Kültür melezli	Oran %	Siğir Yetil	Oran %	Siğir Toplam	Manda	Koyun Yetil	Koyun Merinos	Kul Keçisi	Tiftik Keçisi
1991	1.263.896	10	4.033.376	34	8.836.833	68	11.872.923	388.160	39.680.480	341.347	8.679.268	1.184.942
2001	1.864.000	13	4.820.000	44	4.074.000	39	10.643.000	133.000	28.213.000	769.000	8.879.000	348.000
2002	1.869.739	19	4.367.649	44	3.699.193	37	9.803.493	121.077	24.473.329	899.330	8.619.332	290.782
2003	1.940.608	20	4.284.380	44	3.682.708	38	9.733.102	113.369	24.939.189	742.370	8.619.033	266.637
2004	2.109.393	21	4.395.090	44	3.684.993	36	10.089.349	103.900	24.433.489	792.899	8.979.900	230.037
2005	2.364.967	22	4.637.993	43	3.833.436	36	10.629.440	104.999	24.661.972	762.363	8.234.499	232.999
2006	2.771.313	26	4.884.187	43	3.406.349	31	10.871.384	100.619	24.301.431	316.431	8.433.744	209.660
2007	3.296.879	30	4.486.360	40	3.276.736	30	11.039.763	84.709	24.491.211	671.032	8.096.292	191.088
2008	3.664.636	33	4.464.847	41	2.360.710	28	10.369.942	88.297	22.966.941	1.013.960	6.436.393	163.183
2009	3.733.633	36	4.409.041	41	2.694.334	24	10.723.963	87.207	20.721.926	1.027.633	4.931.299	149.939
2010	4.187.890	37	4.707.183	41	2.484.722	22	11.389.800	84.729	22.000.299	1.088.392	8.140.827	162.808
2011	4.838.647	38	5.120.921	41	2.429.189	20	12.389.337	97.932	23.311.039	1.220.623	7.129.392	161.091

YILLARA GÖRE ET ÜRETİMİMİZ

YILLAR	Koyun		Keçi		Sığır		Manda	
	Kesilen (baş)	Et üretimi (ton)	Kesilen (baş)	Et üretimi (ton)	Kesilen (baş)	Et üretimi (ton)	Kesilen (baş)	Et üretimi (ton)
1991	7 926 513	128 626	1 198 008	19 570	2 162 860	309 563	59 913	8 803
2000	6 110 853	111 139	1 166 169	21 395	2 101 583	354 636	23 518	4 047
2001	4 747 268	85 661	879 127	16 138	1 843 320	331 589	12 514	2 295
2002	3 935 393	75 828	757 465	15 454	1 774 107	327 629	10 110	1 630
2003	3 554 078	63 006	607 006	11 487	1 591 045	290 455	9 521	1 709
2004	3 933 973	69 715	570 512	10 301	1 856 549	364 999	9 858	1 950
2005	4 145 343	73 743	688 704	12 390	1 630 471	321 681	8 920	1 577
2006	4 763 394	81 899	803 063	14 133	1 750 997	340 705	9 658	1 774
2007	6 428 866	117 524	1 256 348	24 136	2 003 991	431 963	9 532	1 988
2008	5 588 906	96 738	767 522	13 752	1 736 107	370 619	7 251	1 334
2009	3 997 348	74 633	606 042	11 675	1 502 073	325 286	4 857	1 005
2010	6 873 626	135 687	1 219 504	23 060	2 602 246	618 584	15 720	3 387
2011	5 479 546	107 076	1 254 092	23 318	2 571 765	644 906	7 255	1 615

TÜRKİYE ET ÜRETİMİNDE TÜRLERİN PAYI

CİNSİ	Hayvan Sayısı (baş)	Kesilen (baş)	Et Üretimi (ton)	Et Ür.Payı (%)
Sığır	12.386.337	2.571.765	644.906	83,0
Manda	97.632	7.255	1.615	0,2
Koyun	25.031.565	5.479.546	107.076	13,8
Keçi	7.277.953	1.254.092	23.318	3,0
Deve	1.290	50	16	0,0
TOPLAM	44.794.777	9.312.708	776.931	100

İŞLETME ÖLÇEKLERİ

Ülkemizdeki 3.075.650 Tarımsal işletmenin;
% 2.4 ünde hayvansal üretim,
% 30.2 sinde bitkisel üretim,
% 67.4 ünde bitkisel ve hayvansal üretim bir arada yapılmaktadır.

İşletmenin Tipi	1-25 Baş		25-50 baş		50-100 baş		100 baş >		Toplam
	Sayısı	%	Sayısı	%	Sayısı	%	Sayısı	%	
Süt	1.267.375	97,7	26.849	2,07	2.262	0,17	770	0,06	1.297.256
Besi	588.420	93,7	33.395	5,32	5.107	0,81	1.100	0,18	628.022

BESİ TÜRLERİ

Genel bir değerlendirme yapılacak olursa, mevcut besi türleri;

- Besiye alınan hayvan türüne göre (sığır besisi, koyun besisi, kuzu besisi),
- Besinin yapıldığı yere göre (ahır besisi, mera besisi, anız besisi),
- Besi süresine göre (60-120 günlük kısa süreli besi, 120-220 günlük orta süreli besi, 220 günden fazla uzun süreli besi),
- Besiye alınan hayvanın yaşına göre (genç hayvan besisi, yaşlı hayvan besisi),
- Yıl içinde yapım zamanına göre (yaz besisi, kış besisi),
- Besin maddeleri yoğunluğuna göre (kaba yem ağırlıklı besi-ekstansif besi, kesif yem ağırlıklı besi-entansif besi)

Genelde mera besisi; Doğu-kuzeydoğu Anadolu Bölgesi (özellikle Erzurum ve Kars'da) ile diğer bölgelerin yüksek yaylalarında yaygın iken, tahıl yetiştiriciliğinin fazla olduğu yerlerde ve bitkisel-hayvansal üretimi beraber yürüten tarım işletmelerinde daha ziyade anız besisi görülmektedir. Ahır besisi ise, özellikle büyük şehirlerde ve buralara yakın bulunan yerlerde yapılmaktadır.

Van Ticaret Borsası

BESİ MATERYALİ

Ülkemizde damızlık etçi siğir ırkı yetiştiriciliği bulunmadığından, besi için süt ırkı veya kombine ırkların erkekleri kullanılmaktadır.

Genotip	Besi Başı Ağırlığı (kg)	Besi Sonu Ağırlığı (kg)
Holstein	175-343	320-525
Esmer	144-228	330-475
Simmental	204-255	340-550
KültürXYerli Melezleri	89-260	240-457
Yerli	62-241	186-387

Yukarıda bahsedilen siğir canlı ağırlık artışları bir yana, ülkemizin ortalama siğir karkas verimi 225 kg/baştır. Afrika ve Asya kıtaları ortalamasından yüksek olan bu rakam diğer kıtaların ve dünya ortalamasının ise altındadır. Türkiye ortalama 20 kg/baş koyun karkas ortalaması ile, sadece Afrika'nın üzerinde yer almaktadır. 16 kg/baş olan dünya ortalamasının ise üstündedir.

Van Ticaret Borsası

YEM KAYNAKLARI

Mera Alanları

Türkiye yaklaşık 12 milyon hektar ile dünya mera alanlarının %0,38'ine sahiptir ve dünya sıralamasında 46. sırada yer almaktadır.

Başta mısır, yonca, fiğ ve korunga olmak üzere 2.3 milyon hektar alanda ise yem bitkisi üretilmektedir.

Kaba Yem Üretim Kaynakları

Çayır Mera	: 12	milyon ton
Yem Bitkileri ekilişleri	: 8,5	milyon ton
Silaj yapımından	: 10,5	milyon ton
Bahçe içi otlaklar	: 5	milyon ton
Sap saman anız artıkları	: 10	milyon ton

olmak üzere toplam **46 milyon** tondur.

Ülkemizin yıllık 52 milyon ton kaba yem ihtiyacı dikkate alındığında, **kaliteli kaba yem açığımızın 16 milyon ton** olduğu görülmektedir.

Karma Yem Üretimi

Ülkemizde 500'ü faal 700'e yakın yem fabrikası mevcuttur. Faal olanlar da % 75-80 kapasite ile çalışmaktadır. Bunların toplam üretimi 12 milyon ton olup, bunun 6,5 milyon tonu ruminant yemidir.

Ayrıca 4-5 milyon ton yem işletmelerde yapılmaktadır.

KESİM YERLERİ

Ölkemizde et kesim ve işleme tesislerinin çoğu büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan oluşan karma tesislerdir. Gerek özel sektöre gerekse devlete ait olmak üzere et tesislerinin toplam sayısı 655'dir.

Ölkemizde et tesisleri 3 kategoriye ayrılmaktadır.

1. sınıf tesisler: günde 40 büyükbaş kesen ve soğuk hava deposu bulunan tesislerdir.
(Çoğunlukla özel sektöre ait olup, toplamın %32'si)

2. sınıf tesisler: Günde 21-40 baş büyükbaş kesen tesislerdir. (Çoğunlukla özel sektöre ait olup, toplamın %3'ü)

3. sınıf tesisler: Günde 20 büyükbaş kesen tesislerdir. (Çoğunlukla devlete ait olup, Toplamın %65'i)

Devlete ait tesisler toplam kesimlerin %15-20'sini yaparken, özel sektöre ait tesisler kesimlerin %75-80'ini yapmaktadır.

Görüldüğü gibi kesim tesislerinin çoğu devlete ait olmasına rağmen kesimlerin büyük çoğunluğunu özel sektör yapmaktadır.

	Tesis Sayısı
Özel sektöre ait Kesimhane	210
Devlete ait Kesimhane	425
TOPLAM	635
1. sınıf özele ait kesimhane	161
2. sınıf özele ait kesimhane	10
3. sınıf özele ait kesimhane	39
1. sınıf devlete ait kesimhane *	39
2. sınıf devlete ait kesimhane	11
3. sınıf devlete ait kesimhane	375

* 7 adet EBK'ya ait

Van Ticaret Borsası

PAZARLAMA VE KALİTE

Pazarlama Sistemleri

Ülkemizde canlı hayvan alımları ; hayvan panayırıları, belediye hayvan pazarları ve hayvan borsalarında gerçekleşmektedir. Belediyelere ait 72 Pazar, 12 adet Ticaret Borsası ve 6 adet özel sektöre ait hayvan pazarı ruhsatlıdır.

Hayvan satış şekilleri ise, canlı ağırlık ve karkas randımanına göre yapılmaktadır. Türkiye'de canlı hayvan ve ette, şekli ve aracısayısı bölgelere göre değişen bir pazarlama yapısı mevcuttur.

Standartlar/Karkas derecelendirme

Türkiye'de et ve et mamulleri ile ilgili olarak 70 adete yakın TSE Standardı bulunmaktadır. Dünya Sağlık Teşkilatı (WHO) ile Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)'nun müşterek hazırladıkları "CODEX ALIMENTARIUS" komisyonunun standartlarında da kalite ve hijyen kuralları uygulanmaktadır. Ayrıca 5996 sayılı Kanun'a göre ikincil mevzuatlar çıkarılmaktadır.

Karkas derecelendirme konusunda çalışma başlatılmış olup, görev Bakanlıkça Ulusal Et Konseyi'ne verilmiştir.

MALİYET

	Asgari Fiyatı	Azami Fiyat	Canlı Kilo	Asgari Tutarı	Azami Tutarı
1) Hayvan Bedeli					
Canlı Alım	8,50	10,00	250	2.125,00	2.500,00
2) Yem Gideri	Fiyatı	Kg	Gün		
a) Karma Yem	0,90	6	180	972,00	972,00
b) Yaş Pancar Posası	0,15	10	180	270,00	270,00
c) Saman (Savrulmuş)	0,70	3	180	378,00	378,00
d) Mısır Silajı	0,20	6	180	216,00	216,00
3) İşçilik	800	850	800*6*2/100	96,00	102,00
4) Veteriner Aşı İlaç				21,25	25,00
5) Telefata (Hay.Al.Bed.%1'i)				21,25	25,00
6) Amortisman (Hay.Al.Bed.%03'ü)				6,38	7,50
7) Nakliye					
a) Ham Hayvan	800	900	20	40,00	45,00
b) Yem	0,03		1.080	27,00	27,00
c) Besili Hayvan	100	120	10	10,00	12,00
8) Hayvan Satışında Giderler	Satış Fiyatı	Et Miktarı (kg)	Kesinti Oranı		
a) Stopaj	15,00	258	0,01	38,70	38,70
b) Mera fonu	15,00	258	0,001	3,87	3,87
c) Savunma Sanayii fonu	15,00	258	0,001	3,87	3,87
d) Borsa	15,00	258	0,004	15,48	15,48
BİR HAYVAN İÇİN TOPLAM MASRAFLAR (TL)				4.244,80	4.641,42
A) BİR HAYVANIN CANLI KG.MALİYETİ			430	9,87	10,79
B) BİR HAYVANIN ET/KG.MALİYETİ (KARKAS)			258	16,45	17,99

FIYATLAR

Mevcut yapıda üreticiye fiyat ve alım garantisi sağlanamadığı gibi, sanayiye de düzenli hammadde akışında zorlanılmaktadır. Ürünün fiyatını üretici değil araçlar belirlemektedir. EBK A.Ş. piyasayı regüle etme rolünü yerine getirememektedir.

2010 yılında iç fiyatların yükselmesi nedeni ile kırmızı et, kasaplık hayvan ve besi materyali ithalatı açılmıştır. Ne yazık ki enflasyon artışı bile kırmızı et fiyatlarına bağlanabilmiştir. Gümrük vergileri duruma göre değiştirilmekte olup, EBK'nun gümrüksüz ithalat yapma ve kamu kurumlarına ihalesiz et sağlama gibi haksız rekabet denilebilecek avantajları bulunmaktadır. Son 2 yılda girdi fiyatları % 50-100 arasında artarken, karkas alım fiyatları % 6-7 oranında gerilemiştir.

BAZI İLLERDE KARKAS ALIM (Yağsız yani % 100 yağlı olmayan)	
İL	FİYAT
AMASYA	14,50
ANKARA	14,50
SAMSUN	14,50
KONYA	14,75
ELAZIĞ	14
MALATYA	15
İZMİR	14,5

EBK aynı randımandaki et için e son 15 TL fiyat açıklamıştır.

BİREY BAŞI ET TÜKETİMLERİ

2010 (Kg/Kişi/Yıl)	TÜRKİYE	ABD	AB
Kırmızı Et	13	31	20
Domuz Eti	-	23	23
Kanatlı Eti	19	47	23
Balık	7	28	24

HAYVAN HASTALIKLARI

- Türkiye eğer halkına sağlıklı ürünler sunmak ve hayvansal ürünlerinin dış pazarlara kolayca girmesini ve bu pazarlarda rekabet etmesini istiyorsa, öncelikle hayvan hastalıkları ile etkin mücadele etmeli ve birçok hastalıkta eradikasyonu sağlamalıdır.
- Özellikle şap, brusella, tüberküloz hastalıkları önemli ekonomik kayıplara neden olmaktadır.
- Sınırların kontrol altına alınamaması ve ülke içi hayvan hareketlerinin sağlıklı izlenememesi nedeniyle gerek insan ve hayvan sağlığında gerekse ülke içi üretim ve dış ticaret imkanlarında yarattığı olumsuzluklar nedeniyle önemli bir tehdit olarak hala güncelliğini korumaktadır.
- Mücadelede sadece Bakanlık değil, herkesin rol alması, bilinçlenmesi hem sağlık hem de işletme karlılığı açılarından oldukça önemlidir

İTHALAT

Yıllar	SIĞIR			KOYUN (Besilik- Kesimlik) (Baş)	SIĞIR ETİ (Karkas) (kg)
	Besilik (Baş)	Kesimlik (Baş)	Toplam (Besilik- Kesimlik) (Baş)		
2010	1.443	118.578	120.021	234.699	50.657.514
2011	227.867	164.360	392.227	1.446.573	110.731.351
2012 (Ağustos)	196.994	170.654	305.187	386.349	23.670.196
TOPLAM	426.304	453.592	879.896	2.067.621	185.059.061

TEMEL SORUNLAR

- İstikrarsız piyasa koşulları
(Yem , ham hayvan, karkas fiyatları)
- Kayıt dışılık
- Hayvan hastalıkları
- Hayvan ve et kaçakçılığı
- İşletme yapıları ve sermaye
- Kamu destekleri ve kamu politikalarının sürekli olmaması
- İthalata ortam yaratacak girişimlerin hızlandırılması
- Üretici örgütlenmesinde yetersizlik

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Piyasa istikrarı için;

- Kamunun sektöre ilişkin uzun vadeli planı açıklanmalı,
- Kamu (EBK dahil) piyasayı bozucu uygulamalara girişmemeli,
- Yem üretimi ve yem fiyatlarının değişimi yakından izlenmeli
- Kurban kesimlerinin düzenlenmesinde daha gerçekçi bir yapı kurulmalı, kurban eti ticareti önlenmeli,
- Piyasayı kayıt altına alacak gerçekçi düzenlemeler yapılmalı
- Üreticinin de söz sahibi olduğu bir müdahale kurumu oluşturulmalı,

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

İthalat

- Türkiye üreticisinin diğer ülkelerin maliyet ve desteklenmiş ihracatı ile rekabet edebilme şansı yoktur
- Yurt içi üretim artırılmazsa İthalat önce düşük fiyat, sonra artan fiyat şeklinde seyredecektir
- EBK'nun gümrük vergisiz ithalat yapması engellenmelidir
- Türkiye'de tamamen ithal besi materyaline dayalı olarak yapılması planlanan büyük ölçekli besicilik girişimlerine kamunun kaynak, imkan ve izin vermesi engellenmelidir

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Besi Materyali temini için;

- Doğu ve Güneydoğu Anadolu başta olmak üzere yerli ve melezlerin yoğunlukta olduğu bölgelerde uygun genotiplerle melezlemesine hız verilmeli, örneğin simental melezlemesi yaygınlaştırılmalı,
- Sütçü sürülerde kullanma melezlemesine zemin hazırlanmalı,
- Türkiye üretim sisteminde etçi ırkların yeri konusundaki kafa karışıklığı giderilmelidir

Van Ticaret Borsası

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ DİĞER TEDBİRLER

- Hayvan hareketlerinin kontrolü için numara tahsisi ve kayıta etkin düzenleme yapılmalı,
- Hayvan hastalıkları ile daha etkili mücadele yapılmalı ve daha fazla bütçe ayrılmalı,
- Hayvan ve et kaçakçılığı önlenmeli, kaçakçılığı sınır ihlali gibi değerlendirecek bir anlayış geliştirilmeli,
- Karma yem ve yem hammaddeleri denetimi etkin olmalı,
- Kaba yem üretimi destekleri artırılmalı, meraların ıslahı ve korunması için birlikler ve şahıslara kiralanması sağlanmalı,

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Ülkede et üretimini artırmak için;

- Sığır sayısı artırılmalıdır
- Karkas ağırlığı artırılmalıdır
- Koyun ve keçi eti üretimini artıracak tedbirler alınmalıdır
- Kırmızı et- sağlıklı yaşam arasında kurulan olumsuz ilişkiyle mücadele edilmelidir.

Canlı Hayvan Borsası Birimleri ve İşlevleri

- a. Araç dezenfeksiyon alanları,
- b. Rampa (tartı) – muayene padokları bölümü,
- c. Sakatat sevkiyat alanı,
- d. Karantina alanı,
- e. Büyükbaş açık padok alanı,
- f. Küçükbaş açık padok alanı,
- g. Günlük kesim padok alanı,
- h. Kesim salonu,
 1. Buzhaneler alanı,
 - i. Karkas et sevkiyat alanı,
 - j. Et ürünleri üretim bölümü,
 - k. Et ürünleri sevkiyat alanı,
 - l. Yönetim bölümü,
- m. Temiz su deposu ve arıtma tesisi,
- n. Pis su arıtma tesisi.

Canlı Hayvan Borsasının Kapasite Seçimi

Bu konuda bölgenin hayvan varlığı, günlük yapılan hayvan sirkülasyon oranı, borsadan istifade etmek isteyen taraf sayısı, ticaretin iç pazar yada dış pazara yönelik şekli gibi faktörler göz önüne alınmalıdır. Ancak barındırma padokları, bakım padokları, karantina padokları, kesimhane gibi birimler özellikle kurban bayramları gibi özel dönemlere de hizmet verecek biçimde planlanmalıdır. Her şeye rağmen bünyesinde yaklaşık 1000 baş sığır, 3000 baş koyunu barındıracak kapasiteli ve 200 büyükbaş/gün ve 800 küçükbaş/gün kapasiteli kesimhaneye sahip olması önerilir.

Van Canlı Hayvan Borsası'nın kurumsal yapısı

Canlı Hayvan Borsasının vizyon, misyonu belirlenecektir.

Canlı Hayvan Borsasının orta ve uzun vadede gerçekleştirmesi gereken hedefler ölçülebilir ve izlenebilir göstergelerle tanımlanacaktır.

Politika Önlemleri

Canlı Hayvan Borsası'nın üst ölçek ulusal planlar ile uyumu değerlendirilecek.

Canlı Hayvan Borsasının'nın gelişimini hızlandıracak ve sürdürülebilirliğini garanti altına alacak önlemler belirlenecektir. Bu amaçla, bölgesel ve ulusal düzeyde atılması gereken adımlar saptanacaktır.

Yönetici Özeti, Değerlendirme, Eylem Planı ve Öneriler

Fizibilite çalışmasının tüm aşamalarında gerçekleştirilen çalışmaların sonuçlarından hareketle, Canlı Hayvan Borsası'nın kurulmasına ve bölge seçimine yönelik kriterler özetlenerek açıkça ortaya konacak; bölge seçim süreci özetlenecek; Canlı Hayvan Borsası'nın başarıyla kurulması ve gelişimine yönelik fizibilite raporu boyunca farklı bölümlerde sunulan öneriler Yönetici Özeti'nde bir bütün olarak verilecektir. Canlı Hayvan Borsası'nın kurulma ve gelişimine ve önerilerin hayata geçirilmesine ilişkin atılması gereken adımlar bir eylem planında toplanacaktır.

Canlı Hayvan Borsası Teknik ve Mali Deęerlendirmesi

Teknik Değerlendirme